

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu

Poznań, ... 9 lutego 2022 r.

WPN-III.6322.3.2021.NS.2

OBWIESZCZENIE

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku informuje o przyjęciu tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040.

Opracowanie tymczasowych celów ochrony dla przedmiotów ochrony obszaru wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia ich właściwego stanu ochrony.

Cele te, po ich przyjęciu, powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad poszczególnymi fragmentami obszaru Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Tymczasowe cele ochrony dla przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040 wraz z uzasadnieniem stanowią załączniki do niniejszego obwieszczenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Poznaniu
Miłostawa Olejnik

TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ GATUNKÓW I ICH SIEDLISK, BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 DOLINA ŁOBŻONKI PLH300040, WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic <i>Charetea</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 65 ha.	W wyniku eutrofizacji nastąpiła zmiana klasyfikacji siedliska przyrodniczego z 3140 na 3150. Obecnie siedlisko w obszarze Natura 2000 reprezentowane jest wyłącznie przez Jezero Juchacz na powierzchni ok. 65 ha. [Źródło: GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. 2021]
	Struktura i funkcje	<p>Utrzymanie siedliska w stanie niezadawalającym (U1), na co składają się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie powierzchni łak ramienicowych w obrębie Jeziora Juchacz na poziomie min. 70% powierzchni dna, - brak gatunków wskazujących na degradację siedliska, w tym obcych gatunków inwazyjnych, - utrzymanie obecnego zasięgu strefy świetlnej w jeziorze tj. do dna jeziora (2,6 m), - utrzymanie występowania w jeziorze 4 gatunków ramienic: <i>Nitellopsis obtusa</i>, <i>Chara tometosa</i>, <i>Ch. aspera</i>, <i>Ch. virgata</i>, - poprawa wskaźników eutrofizacji poprzez zmianę składu gatunkowego ichtiofauny lub jego wyłączenie z gospodarki rybackiej, - cykliczne monitorowanie stanu jeziora oraz wód dopływających – cieku doprowadzającego wody ze stawów do Jeziora Juchacz. 	<p>Wg klasyfikacji podatności na degradację jezioro jest skrajnie silnie narażone. Na tle wyników badań monitoringowych WIOŚ w Bydgoszczy z 2001 r. stan jakościowy wód jeziora znacznie się pogorszył, zwłaszcza w zakresie wskaźników eutrofizacji. Perspektywy ochrony jeziora są słabe w świetle kontynuacji gospodarki rybackiej. Jezioro szybko eutrofizujące z tendencją do pogorszenia przezroczystości wody, warunków tlenowych oraz zasięgu i bogactwa gatunkowego ramienic. [Źródło: GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. 2021].</p> <p>Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano wyniki ekspertyzy wykonanej w 2021 roku (GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040) oraz wybrane wskaźniki kardynalne, które zgodnie z opisem</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 3140 (2015) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje.
3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne <i>Nymphaeion, Potamion</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 193,60 ha.	W stosunku do powierzchni z SDF nastąpiło zwiększenie pokrycia siedliska przyrodniczego 3150 z 117,89 ha na 193,60 ha – jest ono reprezentowane przez wszystkie pozostałe jeziora w obszarze Natura 2000 (poza Jeziorem Juchacz). [Źródło: GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. 2021].
	Struktura i funkcje	1. Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego (FV), na jeziorze Lutowskim, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - odtworzenie warunków dla występowania roślinności zanurzonej i o liściach pływających co najmniej w zakresie 40% pokrycia powierzchni, - utrzymanie dużej różnorodności fitocenotycznej zbiorowisk, obecne nymfeidy i elodeidy, pleustofity obecne lub nie (jeśli obecne, to do 25%), - brak gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej <i>Elodea canadensis</i>), - barwa wody na poziomie właściwym (FV), tj.: słabo zielona, słabo przezroczysta lub brązowawo-przezroczysta; - przewodność (przewodnictwo elektrolityczne) o <wartości niższej lub równej 600µS cm⁻¹, - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Przezroczystość wody</i> do poziomu 	Siedlisko 3150 jest nadmiernie zeutrofizowane. Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano wyniki ekspertyzy wykonanej w 2021 roku (GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040) oraz wybrane wskaźniki kardynalne, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 3150 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje.

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>właściwego (FV) tj. widzialność krążka Secchiego do dna lub powyżej 2,5 m.</p> <p>2. Poprawa stanu ochrony siedliska przyrodniczego ze złego (U2) do poziomu do poziomu niezadawalającego (U1), w obrębie pozostałych jezior tj. Leśne, Leśne Małe, Popówek, Trzebońskie Duże, Trzebońskie Małe, Topola, Liszkowskie, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odtworzenie warunków dla występowania roślinności zanurzonej i o liściach pływających co najmniej w zakresie 20% pokrycia dla poszczególnych jezior, - utrzymanie wskaźnika kardynalnego <i>Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu</i> na poziomie <i>przynajmniej</i> niezadawalającym (U1), - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Barwa wody</i> co najmniej do poziomu niezadawalającego (U1), - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Przezroczystość wody</i> do stanu <i>przynajmniej niezadawalającego</i> (U1). 	
<p>3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne</p>	<p>Powierzchnia siedliska</p>	<p>1. Utrzymanie siedliska na powierzchni 1,59 ha.</p> <p>2. Odtworzenie powierzchni siedliska na dawnym jeziorze dystroficznym o powierzchni 1,28 ha znajdującym się w ciągu hydrologicznym zasilającym Oczko za Juchaczem.</p>	<p>Siedlisko 3160 zostało zdegradowane wskutek nadmiernej antropopresji. W stosunku do powierzchni z SDF nastąpiło zmniejszenie pokrycia siedliska 3160 z 29,47 ha na 1,59 ha. Siedlisko to zostało zidentyfikowane w obrębie jeziora Oczko za Juchaczem (0,52 ha, współrzędne N 53°25'38,3" E 17°20'20,2") i Oczko Jazdrowo (1,07 ha, współrzędne N 53°24'22,8" E 17°20'38,2"). Celem jest również odtworzenie siedliska przyrodniczego w dawnym jeziorze</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
	Struktura i funkcje	<p>Poprawa stanu siedliska ze złego (U2) na niezadawalający (U1), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Wskaźnik HDI</i> z poziomu złego (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowiskach Oczko za Juchaczem oraz Oczko Jazdrowo, - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Rodzime gatunki ekspansywne</i> z poziomu złego (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowisku Oczko Jazdrowo, - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Odczyn wody</i> z poziomu złego (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowisku Oczko Jazdrowo, - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Melioracje</i> z poziomu złego (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowisku Oczko Jazdrowo. 	<p>dystroficznym (zbiornik bez nazwy, współrzędne N 53°25'52,8" E 17°20'45,3") znajdującego się w ciągu hydrologicznym zasilającym Oczko za Juchaczem, na powierzchni 1,28 ha. [Źródło: GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. 2021].</p> <p>Oczko za Juchaczem - jezioro w stanie złym. Perspektywy ochrony umiarkowane. Niezbędne działania ochronne hamujące eutrofizację. Torfowiska z objawami degeneracji i przesuszenia.</p> <p>Oczko Jazdrowo - jezioro w stanie złym. Perspektywy ochrony umiarkowane. Konieczna eliminacja melioracji i wykluczenie wędkarstwa. Konieczna ochrona czynna torfowisk (usunięcie drzew i szuwarów). [Źródło: GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. 2021].</p> <p>Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano wyniki ekspertyzy wykonanej w 2021 roku (GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 3140, 3150 i 3160 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040) oraz wybrane wskaźniki kardynalne, które zgodnie z opisem metodyki PMŚ opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 3160 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje.</p>
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska w dolnym biegu Łobżonki, poniżej jazu w Kościerzynie (współrzędne geograficzne:	Weryfikacja siedliska przeprowadzona w 2021 roku wykazała, że odcinki rzek Łobżonka i Lubcza wyznaczone jako siedlisko

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
<p>włosieniczników <i>Ranunculus fluitantis</i></p>		<p>początek: N 53° 12' 28.43", E 17° 15' 57.21", koniec: N 53° 12' 18.84", E 17° 16' 10.39").</p>	<p>przyrodnicze 3260 na przeważającej długości wskutek niekorzystnych warunków hydromorfologicznych i wpływu antropopresji nie spełniają wymogów stawianych rzekom włosienicznikowym.</p> <p>Rzeki Łobżonka wyznaczona jako siedlisko 3260 na przeważającej długości wskutek niekorzystnych warunków hydromorfologicznych i wpływu antropopresji nie spełnia wymogów stawianych rzekom włosienicznikowym.</p> <p>Charakterystyki hydromorfologiczne cieku przekreślają możliwość zasiedlenia przez gatunki wskaźnikowe włosieniczników, ale miejscowo umożliwiają występowanie innych gatunków charakterystycznych tu. krasnorostów i mszaków.</p> <p>Rzeka Lubcza nie spełnia wymogów stawianych rzekom włosienicznikowym (niewłaściwe charakterystyki cieku, zwłaszcza tempo przepływu i typ materiału dennego). W Lubczy nie stwierdzono żadnych gatunków wskaźnikowych siedliska.</p> <p>[Źródło: GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedliska przyrodniczego 3260 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. 2021].</p>
	<p>Struktura i funkcje</p>	<p>Poprawa stanu zachowania siedliska w dolnym biegu Łobżonki, poniżej jazu w Kościerzynie ze stanu złego (U2) na stan niezadawalający (U1), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Gatunki charakterystyczne – włosieniczniki</i> z poziomu złego (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowisku, - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Gatunki charakterystyczne – inne z</i> 	<p>Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano wyniki ekspertyzy wykonanej w 2021 roku (GRADIENT Tomasz Joniak. Ekspertyza siedliska przyrodniczego 3260 w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. 2021) oraz wybrane wskaźniki</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		poziomu złęgo (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowisku, - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Zacienienie rzeki</i> z poziomu złęgo (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowisku, - poprawa wskaźnika kardynalnego <i>Powierzchnia siedliska</i> na stanowisku z poziomu złęgo (U2) do poziomu niezadawalającego (U1) na stanowisku.	kardynalne, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 3260 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje.
6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne <i>Adenostylion alliariae</i> , <i>Convolvuletalia sepium</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni ok.5 ha.	Siedlisko przyrodnicze 6430 to bardzo zróżnicowane pod względem fizjonomii i składu gatunkowego nitrofilne zbiorowiska roślinne. Wykształca się jako okrajek zarośli i łągów olszowo-jesionowych <i>Fraxino-Alnetum</i> lecz najczęściej występuje wzdłuż rowów melioracyjnych i brzegów rzek w zbiorowiskach szuwarowych, tworząc pełne spektrum niżowych ziołorośli welonowych. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. rozpoznano powierzchnię siedliska na poziomie ok. 5 ha, która stanowić będzie minimalny cel zasięgu powierzchniowego w obszarze Natura 2000. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.
	Struktura i funkcje	Utrzymanie występowania min. 4 gatunków charakterystycznych na stanowisku, takich jak np.: kielisznik zaroślowy, kaniańka pospolita, wierzbownica kosmata, sadziec konopiasty, przytulia czepna, pokrzywa pospolita, trędownik skrzydłasty, dzięgiel litwor nadbrzeżny.	Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 6430 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikiem kardynalnym, świadczącym o stanie parametru jest występowanie gatunków

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			charakterystycznych dla siedliska, tj. w przypadku zbiorowisk niżowych ziółorośli dla rzędu <i>Convolvuletalia sepium</i> oraz niższych jednostek syntaksonomicznych.
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 350 ha.	W SDF wskazano powierzchnię siedliska na poziomie 884.16 ha. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. łąki świeże z <i>Arrhenatherion elatioris</i> zinwentaryzowano na powierzchni 357 ha. Zakładając niewielki ubytek powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000, np. w wyniku zmian sukcesyjnych, cel ochrony dot. powierzchni określono na poziomie 350 ha. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.
	Struktura i funkcje	<p>1. Utrzymane występowania 3-4 gatunków charakterystycznych na stanowisku, takich jak np.: dzwonek rozpierzchły, bodziszek łąkowy, kozibród łąkowy, przytulia pospolita.</p> <p>2. Utrzymanie pokrycia gatunków silnie ekspansywnych nieprzekraczającego 10% oraz łącznego pokrycia gatunków ekspansywnych poniżej 50%.</p> <p>3. Utrzymanie łącznego pokrycia krzewów i podrostu drzew na transekcie na poziomie <1%.</p>	Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 6510 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikami kardynalnymi, świadczącymi o stanie parametru są: gatunki charakterystyczne, gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew. Cele ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadowalającym). Określono właściwy (FV) poziom dla wskaźników: gatunki charakterystyczne oraz występowanie podrostu drzew i krzewów. Wskaźnik dot. gatunków ekspansywnych roślin zielnych określono dla poziomu niezadowalającego (U1).
7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Powierzchnia siedliska	Nie określa się – weryfikacja występowania siedliska w obszarze.	W SDF wskazano powierzchnię siedliska na poziomie 29.47 ha. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 7110
	Struktura i funkcje	Nie określa się – weryfikacja występowania siedliska w obszarze.	

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>zinwentaryzowano na powierzchni ok. 1 ha. Wskazana powierzchnia położona jest w obrębie oddz. 214j, leśnictwa Zaleśnik, nadleśnictwo Lutowo. Wg danych Nadleśnictwa Lutowo wydzielenie stanowi siedlisko przyrodnicze 7140, stąd konieczna jest weryfikacja danych w zakresie występowania siedliska przyrodniczego oraz jego stanu zachowania.</p> <p>Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p>
<p>7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji</p>	Powierzchnia siedliska	Nie określa się – weryfikacja stopnia reprezentatywności występowania siedliska w obszarze.	<p>W SDF wskazano powierzchnię siedliska na poziomie 1,18 ha. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 7120 zinwentaryzowano na powierzchni ok. 4,5 ha. Wskazana powyżej powierzchnia położona jest w obrębie oddz. 86c i 87j, leśnictwa Białobłocie, nadleśnictwo Lipka. Dane wymagają weryfikacji występowania siedliska, określenia jego stopnia reprezentatywności i stanu zachowania podczas prac do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p>
	Struktura i funkcje	Nie określa się – weryfikacja stopnia reprezentatywności występowania siedliska w obszarze.	
<p>7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska przeważnie z <i>Scheuchzeria–Caricetea nigrae</i></p>	Powierzchnia siedliska	<p>1. Utrzymanie siedliska na powierzchni 0,44 ha w zakresie przestrzennym nadleśnictwa Kaczory.</p> <p>2. Utrzymanie siedliska przyrodniczego w pozostałej części obszaru Natura 2000 na powierzchni ok. 29 ha.</p>	<p>Ad. 1. W 2021 roku dokonano weryfikacji siedliska przyrodniczego 7140 na terenie nadleśnictwa Kaczory. Z danych zebranych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. na terenie nadleśnictwa Kaczory stwierdzono dwa wydzielania o łącznej powierzchni ok. 1 ha. Aktualnie przeprowadzone badania wykazały, że powierzchnia tego siedliska na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, w granicach nadleśnictwa Kaczory wynosi 0,44 ha - celem ochrony jest utrzymanie</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>tej powierzchni siedliska na terenie nadleśnictwa.</p> <p>Ad. 2. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 7140 zinwentaryzowano na powierzchni ok 29 ha, z wyłączeniem powierzchni wymienionych w pkt. 1. Prawdopodobnie do powierzchni siedliska zostaną włączone tereny błędnie zaklasyfikowanych siedlisk 7110. Zatem za cel w pozostałej części obszaru Natura 2000 uznaje się powierzchnię 29 ha. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p>
	Struktura i funkcje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie 4-6 gatunków charakterystycznych (np. przygielka biała, turzyca bagienna, turzyca obła, siedmiopalecznik błotny, turzyca gwiazdkowata, wąkrota zwyczajna) lub mniej, lecz pokrycie gatunków charakterystycznych na transekcie 20-50%. 2. Utrzymanie całkowitego pokrycia mchów w przedziale 20-50% lub całkowite pokrycie mchów ponad 50%, ale mchy torfowce zajmują łącznie poniżej 50% całkowitej powierzchni porośniętej przez wszystkie gatunki mchów. 3. Utrzymanie siedliska bez występowania obcych gatunków inwazyjnych. 4. Udział ekspansywnych gatunków roślin zielnych do 5% powierzchni. 5. Utrzymanie poziomu wody powyżej, równo lub do 10 cm poniżej powierzchni torfowiska. 	<p>Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 7140 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje.</p> <p>Wskaźnikami kardynalnymi, świadczącymi o stanie parametru są: gatunki charakterystyczne, pokrycie i struktura gatunkowa mchów, obce gatunki inwazyjne, gatunki ekspansywne roślin zielnych, stopień uwodnienia. Cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadowalającym), przy czym szczegółowe cele dla poszczególnych wskaźników kardynalnych określono na poziomie FV lub U1 w zależności od jego charakteru.</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
7210 Torfowiska nakredowe <i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>	Powierzchnia siedliska	Nie określa się – weryfikacja stopnia reprezentatywności występowania siedliska w obszarze.	W SDF wskazano powierzchnię siedliska na poziomie 1,18 ha. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 7210 zinwentaryzowano na powierzchni ok. 0,02 ha w strefie szuwarowej Jeziora Juchacz. Konieczna jest weryfikacja danych w zakresie występowania siedliska przyrodniczego oraz jego stanu zachowania. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.
	Struktura i funkcje	Nie określa się – weryfikacja stopnia reprezentatywności występowania siedliska w obszarze.	
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska na powierzchni 5 ha.	W SDF wskazano powierzchnię siedliska na poziomie 47.16 ha. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 7230 zinwentaryzowano na powierzchni 7,20 ha. Torfowiska należące do typu siedliska 7230 stwierdzono w sąsiedztwie Jeziora Juchacz oraz w dolinie Lubczy w okolicach miejscowości Ferdynandowo. Zakładając niewielki ubytek powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000, np. w wyniku zmian sukcesyjnych, cel ochrony dot. powierzchni określono na poziomie 5 ha. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.
	Struktura i funkcje	1. Utrzymanie 4-8 gatunków charakterystycznych (np. wełnianka wąskolistna, fiołek błotny, sit członowaty, siedmiopalecznik błotny, kruszczyk błotny, kukułka krwista, listera jajowata, dziewięciornik błotny, kozłek całolistny) lub pokrycie gatunków charakterystycznych na transekcie 20-50%.	

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>2. Utrzymanie całkowitego pokrycia mchów w przedziale 20- 50% (mchy brunatne zajmują od 20 do 70% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki mchów).</p> <p>3. Utrzymanie pH na poziomie 6-7.</p> <p>4. Udział ekspansywnych gatunków roślin zielnych do 5% powierzchni.</p> <p>5. Udziału krzewów i podrostu drzew do mniej niż 15% powierzchni.</p> <p>6. Utrzymanie poziomu wody 2-10 cm powyżej lub 10-20 cm poniżej powierzchni torfowiska.</p>	<p>uwodnienia. Cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadowolającym), przy czym szczegółowe cele dla poszczególnych wskaźników kardynalnych określono na poziomie FV lub U1 w zależności od jego charakteru.</p>
<p>9110 Kwaśne buczyny</p>	<p>Powierzchnia siedliska</p>	<p>1. Utrzymanie siedliska na powierzchni 0,398 ha. na terenie rezerwatu przyrody „Gaj Krajeński”.</p> <p>2. Utrzymanie siedliska przyrodniczego w pozostałej części obszaru Natura 2000 na powierzchni ok. 17 ha.</p>	<p>Ad. 1. Na terenie rezerwatu przyrody „Gaj Krajeński” utrzymanie powierzchni siedliska na 0,398 ha. Powierzchnia zweryfikowana w planie ochrony (zarządzenie nr 0210/2/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r.)</p> <p>Ad. 2. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 9110 zinwentaryzowano na powierzchni ok 17 ha. Powierzchnia siedliska wymieniona w pkt. 1 nie była wykazana w ramach ww. powierzchni. Z analizy danych dla nadleśnictw: Lipka oraz Lutówko powierzchnia siedliska może wynosić ok. 17 ha. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p>
	<p>Struktura i funkcje</p>	<p>1. Utrzymanie siedliska w stanie właściwym (FV) na terenie rezerwatu przyrody „Gaj Krajeński” z uwzględnieniem naturalnych procesów. Zachowanie właściwej i typowej dla</p>	<p>Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>siedliska charakterystycznej kombinacji florystycznej.</p> <p>2. Utrzymanie charakterystycznej kombinacji florystycznej z uwzględnieniem specyfiki regionalnej siedliska na co najmniej 75% powierzchni siedliska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drzewostan buduje buk, z ew. domieszką (do 20%) rodzimych dębów, sosny zwyczajnej, brzozy brodawkowatej, osiki, lipy drobnolistnej, grabu, rzadziej rodzimych klonów. - Warstwa krzewów na ogół bardzo skąpa, podrosty zdominowane mogą być przez buka <p>W warstwie runa (C i D) występowanie np.: <i>Luzula pilosa</i>, <i>Carex pilulifera</i>, <i>Deschampsia flexuosa</i>, <i>Dicranella heteromalla</i>, <i>Leucobryum glaucum</i>, <i>Dicranum scoparium</i>, przy czym możliwe są stany ubogiego rozwoju runa.</p>	<p>przyrodniczego 9110 (2015) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikiem kardynalnym, świadczącym o stanie parametru jest charakterystyczna kombinacja florystyczna. Cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie FV (właściwym). Dotyczy to zarówno siedliska stwierdzanego na terenie rezerwatu przyrody „Gaj Krajeński”, jak i w pozostałej części obszaru Natura 2000.</p>
9130 Żyzne buczyny	Powierzchnia siedliska	<p>1. Utrzymanie siedliska na powierzchni 19,128 ha na terenie rezerwatu przyrody „Buczyna”</p> <p>2. Utrzymanie siedliska na powierzchni 2,54 ha w zakresie przestrzennym nadleśnictwa Kaczory.</p> <p>3. Utrzymanie siedliska przyrodniczego w pozostałej części obszaru Natura 2000 na powierzchni ok. 310 ha.</p>	<p>Ad. 1. Na terenie rezerwatu przyrody „Buczyna” utrzymanie powierzchni siedliska na 19,128 ha. Powierzchnia zweryfikowana w planie ochrony (zarządzenie nr 21/0210 /2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 grudnia 2011 r.).</p> <p>Ad. 2 W 2021 roku dokonano weryfikacji siedliska przyrodniczego 9130 na terenie nadleśnictwa Kaczory. Z danych zebranych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. na terenie nadleśnictwa Kaczory nie stwierdzono występowania siedliska na terenie ww. nadleśnictwa. Aktualnie przeprowadzone badania wykazały, że powierzchnia tego siedliska na terenie obszaru Natura 2000 Dolina</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>Łobżonki PLH300040, w granicach nadleśnictwa Kaczory wynosi 2,54 ha - celem ochrony jest utrzymanie tej powierzchni siedliska na terenie nadleśnictwa.</p> <p>Ad. 3. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 9130 zinwentaryzowano na powierzchni ok 334 ha. Powierzchnia siedliska wymieniona w pkt. 1 została wykazana w ramach ww. powierzchni. Z analizy danych dla nadleśnictw: Złotów, Lipka oraz Lutówko powierzchnia siedliska może wynosić ok. 310 ha. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p>
	Struktura i funkcje	<p>1. Utrzymanie charakterystycznej kombinacji florystycznej z uwzględnieniem specyfiki regionalnej siedliska na co najmniej 75% powierzchni siedliska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drzewostan buduje buk, z ew. domieszką (do 20%) rodzimych dębów, lipy drobnolistnej, grabu, rzadziej rodzimych klonów. - Warstwa krzewów na ogół bardzo skąpa, podrosty zdominowane mogą być przez buka - W warstwie runa (C i D) występowanie np.: <i>Melica uniflora</i>, <i>Festuca altissima</i>, <i>Galium odoratum</i>, <i>Millium effusum</i>, <i>Dryopteris filix-mas</i>, <i>Polygonatum multiflorum</i>, <i>Poa nemoralis</i>, <i>Dentaria bulbifera</i>, <i>Neottia nidus avis</i>, <i>Anemone nemorosa</i>, <i>Hepatica nobilis</i>, przy czym możliwe są stany ubożego rozwoju runa. 	<p>Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 9130 (2015) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikiem kardynalnym, świadczącym o stanie parametru jest charakterystyczna kombinacja florystyczna. Cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie FV (właściwym). Dotyczy to zarówno siedliska stwierdzanego na terenie rezerwatu przyrody „Buczyna”, jak i w pozostałej części obszaru Natura 2000.</p> <p>Ad. 2. Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040 położony jest rezerwat przyrody „Buczyna”. Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony ustanowiony zarządzeniem nr 21/0210 /2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		2. Utrzymanie siedliska w stanie właściwym (FV) na terenie rezerwatu przyrody „Buczyna” z uwzględnieniem naturalnych procesów. Zachowanie właściwej i typowej dla siedliska charakterystycznej kombinacji florystycznej.	grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Buczyna- Celem zadań ochronnych na obszarze Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem jest utrzymanie siedliska w stanie właściwym (FV), stąd cel ochrony określono dla wskaźnika kardynalnego.
9160 Grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i>	Powierzchnia siedliska	1. Utrzymanie siedliska na powierzchni 7,95 ha w rezerwacie przyrody „Dęby Krajeńskie” 2. W pozostałej części obszaru nie określa się – weryfikacja występowania siedliska.	Ad. 1. Na terenie rezerwatu przyrody „Dęby Krajeńskie” utrzymanie powierzchni siedliska na 7,95 ha. Powierzchnia zweryfikowana w planie ochrony (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2015 r.). Ad. 2. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 9160 zinwentaryzowano na powierzchni ok 49 ha na terenie nadleśnictw Lipka oraz Złotów. Zweryfikowana powierzchnia w pkt. 1 w ramach prac do WZS została wykazana jako siedlisko przyrodnicze 9170. Na podstawie informacji z nadleśnictwa Złotów prawdopodobnie wyznaczone powierzchnie siedliska 9160 zostały błędnie zaklasyfikowane i reprezentują one siedlisko 9170. Z uwagi na wątpliwości w ocenie przynależności fitosocjologicznej zbiorowisk grądowych 9160, które w obszarze Natura 2000 występują na granicy zasięgu przyjęto, że będą one reprezentować grądy 9170. Za cel ochrony określono konieczność weryfikacji występowania siedliska w obszarze.
	Struktura i funkcje	Poprawa złego (U2) stanu siedliska na terenie rezerwatu przyrody „Dęby Krajeńskie” poprzez: – utrzymanie zniekształconej w stosunku do typowej dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem	Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMŚ opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 9160 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje.

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>charakterystyki regionalnej) charakterystycznej kombinacji florystycznej runa, tj. występowanie m. in.: <i>Stellaria holostea</i>, <i>Galeobdolon luteum</i>, <i>Anemone nemorosa</i>, <i>Millium effusum</i>, <i>Dacylis polygama</i>, <i>Poa nemoralis</i>, <i>Aegopodium podagraria</i>, <i>Carex didgitata</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie występowania we wszystkich warstwach gatunków typowych dla siedliska jako dominujących, przy czym dopuszcza się - zaburzoną relację ilościową, - udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez wczesnosukcesyjnych) na poziomie >90%, - zwiększenie udziału graba do poziomu <10% w drzewostanie, - zmniejszenie lub utrzymanie udziału gatunków obcych geograficznie w drzewostanie a na poziomie <1%, - utrzymanie i dążenie do zwiększonego udziału martwego drewna leżącego lub stojącego > 3 m długości i > 50 cm grubości na poziomie 3-5 szt./ha. 	<p>Wskaźnikami kardynalnymi, świadczącymi o stanie parametru są: charakterystyczna kombinacja florystyczna runa, gatunki dominujące w poszczególnych warstwach, udział graba, udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez wczesnosukcesyjnych), gatunki obce w drzewostanie, martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości. Z uwagi na zły stan zachowania siedliska w rezerwacie przyrody „Dęby Krajeńskie” cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadowolającym). Propozycja poprawy stanu ochrony jest zgodna z planem ochrony ustanowionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2015 r., w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dęby Krajeńskie”.</p>
<p>9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i></p>	<p>Powierzchnia siedliska</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie siedliska na powierzchni 154 ha w zakresie przestrzennym nadleśnictwa Kaczory. 2. Utrzymanie siedliska przyrodniczego w pozostałej części obszaru Natura 2000 na powierzchni ok. 485 ha. 	<p>Ad. 1 W 2021 roku dokonano weryfikacji siedliska przyrodniczego 9170 na terenie nadleśnictwa Kaczory. Z danych zebranych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. na terenie nadleśnictwa Kaczory stwierdzono występowania siedliska na terenie ww. nadleśnictwa na powierzchni ok. 140 ha. Aktualnie przeprowadzone badania wykazały, że powierzchnia tego siedliska na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, w granicach nadleśnictwa Kaczory</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>wynosi ok. 154 ha - celem ochrony jest utrzymanie tej powierzchni siedliska na terenie nadleśnictwa.</p> <p>Ad. 2. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 9170 zinwentaryzowano na powierzchni ok 639 ha. Powierzchnia siedliska wymieniona w pkt. 1 została wykazana w ramach ww. powierzchni. Zatem w pozostałej części obszaru Natura 2000, opierając się na danych z WZS i zweryfikowanych w nadleśnictwie Kaczory, siedlisko winno występować na ok. 485. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych. Należy tu zaznaczyć, że wcześniej zweryfikowane powierzchnie siedliska 9160 mogą być uznane w świetle aktualnej wiedzy fitosocjologicznej jako siedlisko 9170.</p>
	Struktura i funkcje	<p>1. Utrzymanie zniekształconej w stosunku do typowej dla siedliska w regionie kombinacji florystycznej; tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drzewostan budują gatunki: dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, grab pospolity, klon pospolity, rzadziej rodzime wiązy, olcha czarna. - Warstwa krzewów na ogół dobrze rozwinięta z gatunkami: leszczyna pospolita, trzmielina pospolita, podrosty typowych gatunków drzewiastych. - W warstwie runa (C i D) występowanie np.: <i>Anemone nemorosa</i>, <i>A. ranunculoides</i>, <i>Hepatica nobilis</i>, <i>Galeobdolon luteum</i>, <i>Galium</i> 	<p>Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 9170 (2015) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikiem kardynalnym, świadczącym o stanie parametru jest charakterystyczna kombinacja florystyczna. Cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadowalającym). Siedlisko grądu w wyniku gospodarki leśnej często reprezentuje zniekształcony w stosunku do typowej w regionie drzewostan. Z tego faktu siedlisko uzyskuje obniżoną ocenę parametru, stąd dodatkowym celem ochrony jest zapewnienie poprawy składu drzewostanu do właściwego w regionie. W wyniku zmian</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p><i>odoratum, Stellaria holostea, Viola reichenbachiana, Lathyrus vernus, Melampyrum nemorosum Pulmonaria obscura, Carex pilosa, Stachys sylvatica.</i></p> <p>2. Poprawa składu gatunkowego drzewostanu poprzez stopniową przebudowę do typowego dla siedliska w regionie, na co najmniej 75% powierzchni.</p>	<p>w budowie drzewostanu poprawi się skład gatunkowy runa poprzez spontanicznie zachodzące naturalne procesy.</p>
<p>9190 Kwaśne dąbrowy <i>Quercetea roboripetraeae</i></p>	<p>Powierzchnia siedliska</p>	<p>Utrzymanie siedliska na powierzchni ok. 58 ha.</p>	<p>W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 9190 stwierdzono na powierzchni ok 100 ha. Jest to powierzchnia znacząco odbiegająca od wskazanej w SDF dla obszaru Natura 2000, tj. 58,94 ha. Siedlisko przyrodnicze 9190 jest specyficznym układem roślinności leśnej, który w wyniku najczęściej błędnej gospodarki leśnej było utrzymywane sztucznie na siedliska grądowych. Stąd mając na uwadze możliwy błąd w klasyfikacji lasów do odpowiedniego siedliska lasu liściastego ustalono za cel ochrony utrzymanie powierzchni kwaśnych dąbrów na poziomie zbliżonym do SDF, tj. ok. 58 ha. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p>
	<p>Struktura i funkcje</p>	<p>1. Utrzymanie na co najmniej 50% stanowisk siedliska:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Występowania typowego spektrum gatunków charakterystycznych/wskaźnikowych runa dla każdego z podtypów siedliska (oraz wariantów troficzno-wilgotnościowych) w obrębie m.in.: <i>Lonicera periclymenum, Molinia caerulea, Pteridium aquilinum,</i> 	<p>Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 9190 (2012) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikami kardynalnymi, świadczącymi o stanie parametru są: charakterystyczna kombinacja florystyczna runa, gatunki dominujące w poszczególnych warstwach, udział dębu, gatunki obce w drzewostanie,</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p><i>Stellaria holostaea, Lonicera xylosteum, Luzula pilosa, Lathyrus montanus, Carex pilulifera, Calamagrostis arundinacea, Holcus mollis, Vaccinium myrtillus, Deschampsia flexuosa, Melampyrum pratense, Hieracium sabaudum, Hieracium murorum, Hieracium laevigatum, Hieracium lachanalii, Pseudoscleropodium purum, Polytrichastrum formosum, Dicranella heteromalla, Hypnum cupressiformae, Pseudoscleropodium purum, Dicranum sp.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - We wszystkich warstwach zbiorowiska dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym zaburzone są relacje ilościowe. - Utrzymanie udziału rodzimych dębów w drzewostanie > 70 %. - Występowanie gatunków obcych geograficznie w drzewostanie <1% i nie odnawiające się. <p>Utrzymanie martwego drewna leżącego lub stojącego > 3 m długości i > 50 cm grubości na poziomie właściwym > 5szt./ha.</p>	<p>martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości. Cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadowalającym), przy czym szczegółowe cele dla poszczególnych wskaźników kardynalnych określono na poziomie FV lub U1 w zależności od jego charakteru.</p>
<p>91D0 Bory i lasy bagienne</p>	<p>Powierzchnia siedliska</p>	<p>Utrzymanie siedliska na powierzchni ok. 44 ha, z czego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 19,39 ha w obrębie rezerwatu przyrody „Lutowo”; <p>pozostałej powierzchni w nadleśnictwie Lutówko.</p>	<p>W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 91D0 stwierdzono na powierzchni ok 44 ha. Cała powierzchnia siedliska położona jest na gruntach nadleśnictwa Lutówko, z czego na terenie rezerwatu przyrody „Lutowo” powierzchnia siedliska wynosi 19,39 ha. Celem ochrony jest utrzymanie siedliska na terenie rezerwatu przyrody oraz w pozostałej części nadleśnictwa</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
	Struktura i funkcje	<p>1. Utrzymanie niezadawalającego stanu poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Występowanie co najmniej 30% następujących gatunków charakterystycznych (dla poszczególnych podtypów) runa w obrębie przynajmniej 25% stanowisk siedliska: <i>Ledum palustre</i>, <i>Vaccinium uliginosum</i>, <i>Eriophorum vaginatum</i>, <i>Oxycoccus palustris</i>, <i>Andromeda polifolia</i>, <i>Lycopodium annotinum</i>, <i>Menyanthes trifoliata</i>, <i>Comarum palustre</i>, <i>Osmunda regalis</i>, <i>Aulacomnium palustre</i>, <i>Sphagnum palustre</i>, <i>Sphagnum fallax</i>, <i>Sphagnum capillifolium</i>, <i>Sphagnum squarrosum</i>, <i>Sphagnum teres</i>. - Co najwyżej sporadyczne występowanie jednego inwazyjnego gatunku obcego w runie, na co najmniej 90% stanowisk monitoringowych. - Brak gatunków obcych geograficznie w drzewostanie, na co najmniej 90% stanowisk monitoringowych. - Utrzymanie pokrycia <10% gatunków obcych ekologicznie w drzewostanie, na co najmniej 75% stanowisk. - Podłoże o charakterze nieco przesuszonym, na co najmniej 75% stanowisk. 	<p>Lutówko. Dane z wyłączeniem terenu ww. rezerwatu przyrody zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p> <p>Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMŚ opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 91D0 (2010) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikami kardynalnymi, świadczącymi o stanie parametru są: gatunki charakterystyczne, inwazyjne gatunki w runie, gatunki obce geograficznie i ekologicznie w drzewostanie, uwodnienie, występowanie mchów torfowców (ten ostatni dot. sosnowych borów bagiennych).</p> <p>Celem działań ochronnych na obszarze Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Lutowo” jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedliska bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> (91D0), - cel ten został określony w zarządzeniu nr 0210/4/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lutowo”.</p> <p>Biorąc jednak pod uwagę znaczne zmiany klimatyczne, a w szczególności spadek poziomu wód gruntowych i niskie sumy opadów w ostatnim wieloleciu cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadawalającym), przy czym szczegółowe cele dla poszczególnych wskaźników kardynalnych określono na poziomie FV lub U1 w zależności od jego charakteru.</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>– Udział gatunków mchów torfowców na poziomie min. 10%, na co najmniej 75% stanowisk.</p> <p>2. Utrzymanie siedliska w stanie właściwym (FV) na terenie rezerwatu przyrody „Lutowo” z uwzględnieniem naturalnych procesów.</p>	
<p>91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>, olsy źródłiskowe</p>	<p>Powierzchnia siedliska</p>	<p>1. Utrzymanie siedliska na powierzchni 10,217 ha na terenie rezerwatu przyrody „Gaj Krajeński”.</p> <p>2. Utrzymanie siedliska na powierzchni 43,55 ha w zakresie przestrzennym nadleśnictwa Kaczory.</p> <p>3. Utrzymanie siedliska przyrodniczego w pozostałej części obszaru Natura 2000 na powierzchni ok. 157 ha.</p>	<p>Ad. 1. Na terenie rezerwatu przyrody „Gaj Krajeński” utrzymanie powierzchni siedliska na 10,217 ha. Powierzchnia zweryfikowana w planie ochrony (zarządzenie nr 0210/2/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r.)</p> <p>Ad. 2 W 2021 roku dokonano weryfikacji siedliska przyrodniczego 91F0 na terenie nadleśnictwa Kaczory. Z danych zebranych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. na terenie nadleśnictwa Kaczory stwierdzono występowanie siedliska na terenie nadleśnictwa na powierzchni ok. 89 ha. Aktualnie przeprowadzone badania wykazały, że powierzchnia tego siedliska na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, w granicach nadleśnictwa Kaczory wynosi 43,55 ha – celem ochrony jest utrzymanie tej powierzchni siedliska na terenie nadleśnictwa. Zmniejszenie powierzchni siedliska wynika z błędnego zaklasyfikowania części płatów olsów oraz długotrwałego zalania terenów leśnych przez podpiętrzenia bobrowe, gdzie wcześniej wytypowano siedlisko 91E0.</p> <p>Ad. 3. W wyniku prac badawczych prowadzonych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. siedlisko 91E0 zinwentaryzowano na łącznej powierzchni ok</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>419 ha. Powierzchnia siedliska wymieniona w pkt. 1 i 2 została wykazana w ramach ww. powierzchni. Analizując pozostałą powierzchnię z danych wyjściowych (WZS), czyli 320 ha wzięto pod uwagę możliwe zmiany sukcesyjne, jak również sytuacje związane z błędną klasyfikacją fitosocjologiczną siedliska. Należy tu wskazać znaczną powierzchnię lasów wilgotnych położonych na gruntach prywatnych (ponad 45 ha), które zazwyczaj są antropogenicznymi nasadzeniami olchy czarnej, które zazwyczaj klasyfikuje się jako leśne zbiorowiska zastępcze. Biorąc pod uwagę powyższe ustalono, że celem powierzchniowym w pozostałej części obszaru będzie ok. 157 ha. Dane zostaną zweryfikowane w trwających pracach do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych.</p>
	Struktura i funkcje	<p>1. Utrzymanie niezadawalającego stanu poprzez na co najmniej 75% stanowisk monitoringowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utrzymanie zubożonej, lecz opartej na gatunkach typowych dla łągów kombinacji florystycznej (występowanie w warstwie drzewostanu gatunków takich jak m.in.: olsza czarna, wierzba krucha, jesion wyniosły, topola biała, w warstwie podszytu: wierzba krucha, czeremcha zwyczajna, kalina koralowa, w warstwie runa: <i>Galium aparine</i>, <i>Ficaria verna</i>, <i>Urtica dioica</i>, <i>Glechoma hederacea</i>, <i>Humulus lupulus</i>. - Utrzymanie występowania we wszystkich warstwach gatunków typowych dla siedliska jako 	<p>Cel ochrony sformułowano dla wskaźników kardynalnych, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla siedliska przyrodniczego 91E0 (2010) stanowią podstawę oceny parametru struktura i funkcje. Wskaźnikami kardynalnymi, świadczącymi o stanie parametru są: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, inwazyjne gatunki w runie, martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i > 50 cm grubości, reżim wodny.</p> <p>Celem działań ochronnych na obszarze Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Lutowo” jest utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska 91E0 łąg jesionowo-olszowy <i>Fraxino-Alnetum</i> – cel ten został określony w zarządzeniu nr 0210/2/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>dominujących, przy czym dopuszcza się zaburzoną relację ilościową</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utrzymanie nielicznego występowania najwyżej jednego gatunku inwazyjne obce w podszybie i runie - Utrzymanie i dążenie do zwiększenia udziału martwego drewna leżącego lub stojącego > 3 m długości i > 50 cm grubości na poziomie 3-5szt./ha lub więcej. - Utrzymanie dynamiki zalewów i przewodnienia podłoża na poziomie obniżonym lub odpowiednim dla ekosystemu. <p>2. Utrzymanie siedliska w stanie właściwym (FV) na terenie rezerwatu przyrody „Lutowo” z uwzględnieniem naturalnych procesów, lecz w szczególności zachowanie właściwego poziomu dla wskaźników: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, martwe drewno, reżim wodny.</p>	<p>w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Gaj Krajeński”.</p> <p>Biorąc jednak pod uwagę znaczne zmiany klimatyczne, a w szczególności spadek poziomu wód gruntowych i niskie sumy opadów w ostatnim wieloleciu cel ochrony sprecyzowano dla otrzymania oceny parametru na poziomie U1 (niezadowalającym), przy czym szczegółowe cele dla poszczególnych wskaźników kardynalnych określono na poziomie FV lub U1 w zależności od jego charakteru.</p>
<p>1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i></p>	<p>Populacja</p>	<p>Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na minimum dwóch stwierdzonych stanowiskach: nr 8 Łobżenica 1 oraz nr 16 Białobłocie Las.</p>	<p>W trakcie przeprowadzonych 3 kontroli terenowych obejmujących 16 stanowisk monitoringowych kumaka nizinnego wykryto jego obecność na dwóch stanowiskach (nr 8 Łobżenica 1 oraz nr 16 Białobłocie Las). Stan populacji oceniono na nieznaną (XX), ze względu na brak danych o występowaniu i liczebności kumaka nizinnego z roku poprzedzającego inwentaryzację oraz możliwy wpływ warunków klimatycznych na wyniki badań przeprowadzonych w 2021 roku. Nie można jednoznacznie ocenić, czy brak stwierdzenia występowania kumaka nizinnego w większości stanowisk wskazuje na niekorzystne trendy w populacji.</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>[Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ro-bird Robert Słomczyński Ekspertyzy Przyrodnicze. 2021]</p>
	Siedlisko	<p>1. Utrzymanie stanu siedliska na poziomie właściwym (FV) na stanowiskach: 3 Liszkowo, 7 Trzeboń, 13 Jazdrowo, 16 Białobłocie Las, w szczególności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie obecnego, łagodnego nachylenia brzegów zbiornika, - utrzymanie zacielenia zbiorników na poziomie < 50%, - utrzymanie istniejących płyczn w obrębie zbiorników, - utrzymanie parametru droga asfaltowa na poziomie dotychczasowym tj. brak dróg asfaltowych w promieniu do 100 m od każdego ze zbiorników. <p>2. Utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1) na 11 stanowiskach, tj.: 1 Wyrzysk, 2 Wyrzysk Skarbowy, 4 Lipki, 5 Ferdynandowo, 6 Kościerzyn Mały, 8 Łobżenica 1, 9 Luchowo, 10 Witrogoszcz, 11 Stebionek, 12 Dorotowo, 14 Czyżkowski Młyn, 15 Białobłocie, w szczególności poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie obecnego, łagodnego nachylenia brzegów zbiornika, - utrzymanie zacielenia zbiorników na poziomie < 50%, - utrzymanie istniejących płyczn w obrębie zbiorników, - utrzymanie parametru droga asfaltowa na poziomie dotychczasowym tj. brak 	<p>Spośród kontrolowanych 16 stanowisk w 4 z nich stan siedliska oceniono na zadowalający (FV), w 11 stan niezadawalający (U1), natomiast w 1 przypadku stan zły (U2). W związku z powyższym ogólną ocenę stanu siedliska kumaka nizinnego w obszarze oceniono na U1 (stan niezadawalający). [Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, Ro-bird Robert Słomczyński Ekspertyzy Przyrodnicze. 2021]</p> <p>Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano wyniki ekspertyzy wykonanej w 2021 roku (Ekspertyza przyrodnicza dotycząca kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, Ro-bird Robert Słomczyński Ekspertyzy Przyrodnicze. 2021) oraz wybrane wskaźniki kardynalne, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla kumaka nizinnego (2012) stanowią podstawę oceny stanu parametru siedlisko.</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		dróg asfaltowych w promieniu do 100 m od każdego ze zbiorników.	
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Populacja	Utrzymanie właściwego (FV) stanu populacji, tj.: <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie indeksu populacyjnego na rzece Łobżonce na poziomie min. 90; - utrzymanie indeksu populacyjnego na rzece Lubczy na poziomie min. 90. 	Indeks populacyjny na badanych stanowiskach (rzeka Łobżonka oraz rzeka Lubcza) wskazywał na stan właściwy (FV). [Źródło danych: Ocena stanu ochrony bobra europejskiego <i>Castor fiber</i> i wydry <i>Lutra lutra</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, Ekspertyzy przyrodnicze Magdalena Bartoszewicz, 2020]
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony siedliska na rzece Łobżonce oraz na rzece Lubczy, poprzez utrzymanie wskaźników stanu siedliska na następującym poziomie: <ul style="list-style-type: none"> - obecność preferowanych gatunków drzew i krzewów na poziomie 100%, - udział preferowanych drzew i krzewów w strefie nadbrzeżnej na poziomie min. 77%, - udział brzegu z zadrzewieniami na poziomie min. 77%, - udział drzew o pierśnicy 2,5-15 cm na poziomie min. 51%, - dostępność grążeli, grzybieni lub kosańców na poziomie min. 28%, - obecność preferowanych zbiorników wodnych na poziomie min. 21%, - charakter nadbrzeżnych zadrzewień: dominują zadrzewienia ciągłe, - lesistość na poziomie min. 66 %, - naturalność koryta ciek na poziomie 100%, - dostępność schronień na poziomie min. 66,7%. 	Zarówno rzeka, jak i dolina, oferują optymalne warunki siedliskowe dla bobra europejskiego. Bogata jest baza żerowiskowa, spiętrzona w kilku miejscach rzeka często się rozlewa, płynie przez tereny zalesione, a strefę brzegową porastają preferowane gatunki drzew (głównie olsze). Dzięki spiętrzeniom woda utrzymuje się na wystarczająco wysokim poziomie. [Źródło danych: Ocena stanu ochrony bobra europejskiego <i>Castor fiber</i> i wydry <i>Lutra lutra</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, Ekspertyzy przyrodnicze Magdalena Bartoszewicz. 2020]
1393 Haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Populacja	1. Utrzymanie populacji na zbiorniku Mochle.	Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano dane pochodzące z opracowania: <i>Raport z wykonanych prac</i>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
	Siedlisko	2. Utrzymanie wskaźnika kardynalnego powierzchni darni na poziomie niezadawalającym (U1), tj.: 1-10m ² . 1. Utrzymanie wskaźnika kardynalnego ocienienie przez drzewa i krzewy na poziomie niezadawalającym (U1) tj.: <20%. 2. Utrzymanie wskaźnika kardynalnego uwodnienie terenu (wilgotność podłoża) na poziomie niezadawalającym (U1) tj. widoczne symptomy przesuszenia, wilgotność średnia. Utrzymanie wskaźnika kardynalnego zwarcie runi lub runa na poziomie niezadawalającym (U1), tj.: zwarcie duże 40-70%.	<i>weryfikacyjnych dla obszaru Natura 2000 „Dolina Łobżonki”, Paweł M. Owski, 2009</i> oraz wybrane wskaźniki kardynalne, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla haczykowca błyszczącego (2012) stanowią podstawę oceny stanu populacji/siedliska.
1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na 5 stanowiskach na rzece Łobżonka i Orli: <ul style="list-style-type: none"> - na poziomie właściwym (FV) na trzech stanowiskach: LK2, LK3, OL; - na poziomie niezadawalającym (U1) na dwóch stanowiskach: LK6 i BD6A. 	Właściwy stan populacji (FV) stwierdzono na trzech stanowiskach (LK2, LK3, OL), na których uzyskano odpowiednią strukturę wiekową oraz wysoki procentowy udział w populacji. Na badanym odcinku Orli (OL), liczebność względna mieści się co prawda w zakresie U1 (stan niezadawalający), jednak z uwagi na to, że pozostałe wskaźniki spełniają normy dla oceny FV (stan właściwy), a udział w zespole znacznie przewyższa wartość minimalną postanowiono stan populacji ocenić jako właściwy. Na odcinkach badawczych LK6 oraz DB6a pozyskano tylko pojedyncze osobniki w drugim i trzecim stadium, dlatego stan populacji oceniono jako niezadawalający (U1). Na stanowisku LK4, z uwagi na niewielkie zagęszczenie oraz obecność jednej grupy wiekowej stan populacji został oceniony jako zły

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>(U2). Na pozostałych stanowiskach minoga nie złowiono, przy czym nieodłowienie gatunku na stanowiskach LK5, LB1, LK10, 11, 12 nie musi świadczyć o jego całkowitym braku na badanym odcinku. [Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca minoga strumieniowego w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Janusz Golski. 2020]</p>
	Siedlisko	<p>Utrzymanie siedlisk o odpowiednich parametrach poprzez</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie ciągłości cieków; - zaniechanie prac regulacyjnych na rzekach Łobżonka i Orla. 	<p>Susza hydrologiczna i związane z nią zmniejszenie przepływu wody w ciekach, stanowi obecnie największe zagrożenie dla ichtiofauny badanych cieków, w tym dla minoga strumieniowego. Zakłócenie reżimu hydrologicznego (brak wezbrań wiosną i długo utrzymujące się niskie stany wód) mogą powodować stopniowe zapiaszczenie i zamulenie żwirowych odcinków, będących miejscem odbywania tarła. Nie bez znaczenia są jazy, które utrudniają lub nawet uniemożliwiają migrację i dotarcie na tarliska. Ponadto zbiorniki retencyjne w okresie letnim wstrzymują wodę, co negatywnie odbija się na przepływach poniżej piętrzeń. [Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca minoga strumieniowego w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Janusz Golski. 2020]</p>
1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Populacja	Utrzymanie populacji na zbiorniku Juchacz oraz na zbiorniku Jazdrowo.	Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano dane pochodzące z opracowania: <i>Raport z wykonanych prac weryfikacyjnych dla obszaru Natura 2000 „Dolina Łobżonki”, Paweł M. Owsiany, 2009</i> oraz wybrane wskaźniki kardynalne, które zgodnie z opisem metodyki PMS opracowanej przez GIOŚ dla lipiennika Loesela (2010)
	Siedlisko	<p>1. Utrzymanie wskaźnika kardynalnego ocienienie na poziomie niezadawalającym (U1), tj.: 25-50%.</p> <p>2. Utrzymanie wskaźnika kardynalnego grubość wojłoku na poziomie niezadawalającym (U1), tj.: 5-10 cm.</p>	

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		3. Utrzymanie wskaźnika kardynalnego stopień uwodnienia podłoża na poziomie niezadawalającym (U1), tj.: uwodnienie średnie.	stanowią podstawę oceny stanu parametru siedlisko.
1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	Populacja	Nie dotyczy.	W trakcie prac terenowych nie stwierdzono gatunku w obszarze i prawdopodobnie nie występuje już na jego terenie lub jego liczebność jest bardzo niska. [Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca jelonka rogacza <i>Lucanus cervus</i> oraz pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, EIA Project Biuro Analiz Środowiskowych Tomasz Klejdysz. 2020]
	Siedlisko	Nie dotyczy.	
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Populacja	1. Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV). 2. Utrzymanie indeksu populacyjnego na poziomie 18,44 lub wyższym.	Występowanie wydry odnotowano na 10 spośród 17 kontrolowanych punktów w obszarze (59%). Wynik ten jest na granicy wartości oceny FV (>60%). Łączny indeks populacyjny osiągnął dla całego obszaru wartość 18,44, dlatego też oba wskaźniki łącznie dla obszaru oceniono jako FV, a w rezultacie stan populacji jako właściwy. [Źródło danych: Ocena stanu ochrony bobra europejskiego <i>Castor fiber</i> i wydry <i>Lutra lutra</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ekspertyzy przyrodnicze. Magdalena Bartoszewicz. 2020]
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) na rzece Łobżonce oraz na rzece Lubczy, poprzez utrzymanie wskaźników stanu siedliska na następującym poziomie: <ul style="list-style-type: none"> - miejsca rozrodu płazów na poziomie 100, - naturalność koryta ciekłu na poziomie min. 85, 	Siedlisko znajduje się w stanie właściwym (FV). Główną część obszaru stanowi rzeka Łobżonka wraz z jej dopływami, w tym rzeką Lubczą. Rzeka ma charakter naturalny, jest spiętrzona w kilku miejscach i często rozlewa się tworząc dogodne siedliska. Płyńe przez tereny zalesione, a jej brzegi stanowią bogate w schronienia siedlisko. Dzięki spiętrzeniom

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<ul style="list-style-type: none"> - udział preferowanych odcinków rzek na poziomie 66, - obecność mniejszych zbiorników wodnych na poziomie min. 35, - stopień pokrycia brzegów drzewami i krzewami na poziomie min. 73, - lesistość na poziomie min. 66, - dostępność schronień na poziomie 100. 	<p>woda utrzymuje się na dostatecznie wysokim poziomie. Rzeka jest również zasobna w ryby – podstawowy składnik pokarmu wydry. Obserwacje terenowe wskazują również na bogactwo herpetofauny. Nie stwierdzono istotnych przeszkód, które zaburzałyby funkcjonowanie korytarza migracyjnego. [Źródło danych: Ocena stanu ochrony bobra europejskiego <i>Castor fiber</i> i wydry <i>Lutra lutra</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ekspertyzy przyrodnicze. Magdalena Bartoszewicz. 2020]</p>
<p>1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i></p>	<p>Populacja</p>	<p>Utrzymanie populacji gatunku w obszarze.</p>	<p>Stan populacji jest nieznany (XX). Ze względu na to, że koncepcja monitoringu nie zakłada oceniania stanu populacji na poszczególnych stanowiskach oraz nie istnieją dane porównawcze o liczebności czerwończyka nieparka w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300042 uznano, że brak jest możliwości oceny parametru stan populacji dla tego obszaru. [Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza czerwończyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ekspertyzy Przyrodnicze Magdalena Bartoszewicz. 2020]</p>
	<p>Siedlisko</p>	<p>1. Utrzymanie łąk będących siedliskiem gatunku w dolinie rzeki Lubczy.</p> <p>2. Utrzymanie siedlisk o odpowiednich parametrach tj. łąk, na których występują rośliny żywicielskie, które stwierdzono np. w dolinie rz. Lubczy tj.: szczaw lancetowaty <i>Rumex hydrolapathum</i>, szczaw łąkowy <i>Rumex acetosa</i>, szczaw kędzierzawy <i>Rumex crispus</i> i szczaw tępolistny <i>Rumex obtusifolius</i></p>	<p>Wzdłuż rzeki Lubczy oraz w rowach melioracyjnych występuje szczaw lancetowaty <i>Rumex hydrolapathum</i>, a na sąsiadujących z rzeką łąkach obserwowane są: szczaw łąkowy <i>Rumex acetosa</i>, szczaw kędzierzawy <i>Rumex crispus</i> i szczaw tępolistny <i>Rumex obtusifolius</i>. Zasobność bazy pokarmowej dla gąsienic jest duża. Stwierdzono też bogatą bazę roślin nektarodajnych, takich jak m.in. krwawnica pospolita <i>Lythrum salicaria</i>, sadziec konopiasty <i>Eupatorium cannabinum</i>, ostrożeń polny</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>oraz rośliny miododajne stanowiące bazę pokarmową <i>imagines</i>.</p> <p>3. Utrzymanie właściwego użytkowania łąk w dolinie rzeki Lubczy – utrzymanie trwałych użytków, głównie kośnych w dolinie rzeki Lubczy.</p>	<p><i>Cirsium arvense</i>, ostrożeń warzywny <i>Cirsium oleraceum</i>, ostrożeń błotny <i>Cirsium palustre</i>, ostrożeń lancetowaty <i>Cirsium lanceolatum</i>, a także miejscami żywokost lekarski <i>Symphytum officinale</i>.</p> <p>Pomimo stwierdzenia niskiej jakości siedlisk gatunku wzdłuż rzeki Łobżonki wydaje się, że zasobność bazy pokarmowej dla populacji żyjącej w dolinie lewobrzeżnego dopływu (rzeka Lubcza) gwarantuje dostateczną powierzchnię i jakość siedlisk czerwończyka nieparka w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki. Dlatego ostatecznie parametr stan siedliska w obszarze oceniono na poziomie właściwym (FV).</p> <p>[Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza czerwończyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ekspertyzy Przyrodnicze Magdalena Bartoszewicz. 2020]</p>
<p>1037 Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i></p>	<p>Populacja</p>	<p>Utrzymanie populacji gatunku w obszarze, na trzech potwierdzonych stanowiskach.</p>	<p>Trzepla zielona została potwierdzona w trzech stanowiskach: dwa stanowiska na północnym obszarze w okolicy miejscowości Wersk i Dorotowo oraz jedno stanowisko na południu w okolicy miejscowości Wyrzysk. Ze względu na brak szczegółowych danych dotyczących terminów przeobrażenia trzepli w tym rejonie, termin zbioru wylinek niniejszej ekspertyzy niekoniecznie obrazował najwyższe wartości wskaźnika stanu populacji.</p> <p>[Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca trzepli zielonej <i>Ophiogomphus cecilia</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Alexandre Flesch. 2021]</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
	Siedlisko	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1) lub jego poprawa. 2. Ograniczenie lub wyeliminowanie istniejących zagrożeń związanych z obecnością antropogenicznych zmian w budowie koryta (tamy, zastawki, elektrownie), mogących powodować zmniejszenie prędkości przepływu rzeki. 	<p>Parametry siedliskowe odpowiadają preferencji gatunku, pomimo nieoptymalnego parametru szerokości rzeki Łobzonki.</p> <p>[Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca trzepli zielonej <i>Ophiogomphus cecilia</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobzonki PLH300040. Alexandre Flesch. 2021]</p>
1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Populacja	Nie dotyczy.	<p>Nie potwierdzono występowania pachnicy dębowej na obszarze Natura 2000 Dolina Łobzonki, jednak nie wykluczone, że występuje na tym terenie, gdyż charakter siedliska i dostępność odpowiednich mikrosiedlisk stwarza odpowiednie warunki do rozwoju tego gatunku.</p> <p>[Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca Jelonka rogacza <i>Lucanus cervus</i> oraz Pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobzonki PLH300040, EIA Project Biuro Analiz Środowiskowych Tomasz Klejdysz. 2020]</p>
	Siedlisko	Utrzymanie siedlisk odpowiednich do rozwoju pachnicy dębowej (tj. siedlisk obfitujących w próchnowiska i dziuple w drzewach liściastych) o powierzchni 7,64 ha.	
1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na minimum pięciu stwierdzonych stanowiskach.	<p>W trakcie przeprowadzonych 3 kontroli terenowych obejmujących 15 stanowisk monitoringowych traszki grzebieniastej wykryto jej obecność na pięciu stanowiskach (3 Liszkowo, 4 Lipki, 10 Stebionek 2, 12 Jazdrowo, 14 Białobłocie Las). W trzech lokalizacjach odnotowano złożone jaja traszki grzebieniastej, a dwukrotnie pojedyncze dorosłe osobniki. Na stanowisku 4 Lipki stwierdzono większą liczbę złożonych jaj (>30).</p> <p>Stan populacji oceniono jako nieznany (XX), ze względu na brak danych o występowaniu i liczebności traszki grzebieniastej z roku</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>poprzedzającego inwentaryzację oraz zgodnie z metodyką PMŚ. [Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ro-bird Robert Słomczyński Ekspertyzy Przyrodnicze. 2021]</p>
	Siedlisko	<p>Utrzymanie siedlisk o odpowiednich parametrach:</p> <p>a) utrzymanie stanu siedliska na poziomie właściwym (FV) na 10 stanowiskach: 1 Wyrzysk, 3 Liszkowo, 5 Ferdynandowo, 6 Kościerzyn Mały 2, 7 Trzeboń, 8 Łobżenica 2, 10 Stebionek 2, 12 Jazdrowo, 13 Czyżkowski Młyn, 14 Białobłocie Las, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie wskaźnika <i>Jakość wody</i> na poziomie właściwym (FV) tj. jakość wody wysoka, - utrzymanie wskaźnika <i>Zacienienie zbiornika</i> na poziomie właściwym (FV) tj. zacienienie na poziomie 0-60%, - utrzymanie wskaźnika <i>Wpływ ptaków wodnych</i> na poziomie właściwym (FV) tj. 0-2 ptaki na 1000m², - utrzymanie wskaźnika <i>Wpływ ryb</i> na poziomie właściwym (FV), tj. brak wpływu ryb, - utrzymanie wskaźnika <i>ocena jakości środowiska lądowego</i> na poziomie właściwym (FV), tj. ocena dobra, - utrzymanie wskaźnika <i>Stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność</i> na poziomie właściwym (FV), tj. lustro wody zarośnięte w 60-80%. 	<p>Spośród ocenianych 15 stanowisk w 10 z nich stan siedliska określono jako zadowalający (FV), a w 5 jako stan niezadowalający (U1). Żadne ze stanowisk nie uzyskało oceny złej (U2). Ogólną ocenę stanu siedlisk określono na niezadowalającą (U1). Spośród 5 stanowisk z wykrytym gatunkiem, stan siedliska w 3 z nich został oceniony na niezadowalający (U1). Są to stanowiska o niewielkiej powierzchni, podatne na niekorzystne zmiany. Większość ze stanowisk gatunku ma antropogeniczny charakter lub są nietrwale. [Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ro-bird Robert Słomczyński Ekspertyzy Przyrodnicze. 2021]</p> <p>Do sformułowania szczegółowych celów ochrony wykorzystano wyniki ekspertyzy wykonanej w 2021 roku (Ekspertyza przyrodnicza dotycząca kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Ro-bird Robert Słomczyński Ekspertyzy Przyrodnicze. 2021) oraz wybrane wskaźniki stanu siedliska, zgodnie z opisem metodyki PMŚ opracowanej przez GIOŚ dla traszki grzebieniastej (2010).</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>b) utrzymanie stanu siedliska na poziomie niezadawalającym (U1) na 5 stanowiskach: 2 Wyrzysk Skarbowy, 4 Lipki, 9 Witrogoszcz, , 11 Dorotowo, 14 Białobłocie Las, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie wskaźnika <i>Jakość wody</i> na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1) tj. jakość wody średnia, - utrzymanie wskaźnika <i>Zacienienie zbiornika</i> na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1), tj. zacienienie na poziomie 60-80%, - utrzymanie wskaźnika <i>Wpływ ptaków wodnych</i> na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1), tj. 3-6 ptaków na 1000m², - utrzymanie wskaźnika <i>Wpływ ryb</i> na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1), tj. wpływ ryb możliwy, - utrzymanie wskaźnika <i>Ocena jakości środowiska lądowego</i> na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1), tj. ocena średnia, - utrzymanie wskaźnika <i>Stopień zarośnięcia lustra wody przez roślinność</i> na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1), tj. lustro wody zarośnięte 80%-100%. 	
<p>1032 Skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i></p>	<p>Populacja</p>	<p>1. Utrzymanie w obrębie stwierdzonych stanowisk liczebności na poziomie równym lub większym 3 os. na 1 m biegu rzeki.</p> <p>2. Utrzymanie właściwej struktury wiekowej oraz struktury wielkości ciała osobników w obrębie stwierdzonych stanowisk.</p>	<p>Na podstawie przeprowadzonych w 2020 roku badań można ocenić, że skójka gruboskorupowa jest obecna w dwóch rzekach Doliny Łobżonki (Łobżonca oraz Lubczy), ale jej stanowiska są rozmieszczone w południowej części obszaru Natura 2000.</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
			<p>Skójką gruboskorupowa została stwierdzona na 3 spośród 16 przebadanych stanowisk. Żywotne populacje zostały odnalezione w Łobżonce na dwóch stanowiskach oraz w jej dopływie Lubczy (jedno stanowisko). Znalaziono również puste muszle <i>Unio crassus</i> w górnym odcinku Łobżonki.</p> <p>Liczba znajdujących osobników na metr rzeki wahała się od 3 do 136 osobników. Na dwóch stanowiskach ilość znalezionych osobników była większa od wymaganych 10, aby zaklasyfikować to kryterium jako stan właściwy (FV). Na tych też stanowiskach stan populacji został określony jako właściwy (FV), choć na jednym z nich nie stwierdzono osobników z III klasy wielkości (<60mm). Na stanowisku na rzece Lubczy liczebność małży na metr rzeki była niska (3 os/metr bieżący rzeki) oraz brakowało osobników z I klasy wielkości, czyli najmłodszych (do 3 lat), które świadczyłyby o populacji rozmnażającej się.</p> <p>[Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca skójki gruboskorupowej <i>Unio crassus</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Maria Urbańska. 2020]</p>
	Siedlisko	<p>1. Ograniczenie lub wyeliminowanie istniejących zagrożeń związanych z fragmentacją siedliska wynikającą z obecności tam, zastawek i elektrowni. Utrzymanie lub polepszenie kluczowych parametrów siedliska (obecności antropogenicznych zmian w budowie koryta).</p> <p>2. Poprawa jakości hydromorfologicznej i fizykochemicznej siedlisk oraz ograniczenie eutrofizacji i wpływu innych zanieczyszczeń. Osiągnięcie wskaźnika jakości</p>	<p>Źródło danych: Ekspertyza przyrodnicza dotycząca skójki gruboskorupowej <i>Unio crassus</i> w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040. Maria Urbańska. 2020</p>

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Dodatkowe informacje
		<p>hydromorfologicznej i fizykochemicznej siedliska oraz obecności punktowych źródeł zanieczyszczeń i klasy czystości wody na poziomie właściwym (FV).</p> <p>3. Ochrona ryb żywicieli glochidiów (ciernik, cierniczek, jelec, kleń, strzebla potokowa, okoń, wzdręga) wraz z ograniczeniem występowania obcych gatunków ryb.</p>	

UZASADNIENIE

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku obwieszczeniem w dniu 11 stycznia 2022 r. przedłożył do publicznej wiadomości projekt tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040, wraz z informacją o możliwości zapoznania się z rzeczonym projektem oraz możliwości zgłaszania uwag i propozycji względem tych celów do dnia 1 lutego 2022 r. Do przedmiotowych celów nie zgłoszono żadnych uwag i wniosków.